

2023/2024. tanév

Országos írásbeli forduló

I. korcsoport, 7-8. évfolyam

Írásbeli feladatlap

1. rész

A versenyző tanuló kódszáma:

A kódszámot a 2. feladatlaphoz is fel kell írni, hogy minden lapon rajta legyen.

Elért pontszám:

/107 pont

2024-ben a kaszpi haragossikló lett az év hullője. Az iskolai könyvtárban láttál egy felhívást a kételtű- és hullőtérképezési programba való bekapcsolódásra. Ebben a közösségi tudományos projektben arra kéri az embereket, hogy a hazai herpetofauna megőrzése érdekében minél több sikló- és egyéb hullő-, valamint kételtűészlelést töltsenek fel, hogy a szakemberek ezek segítségével támogathassák védelmüket.

Az osztály az ökotábort tervezi. Milyen jó lenne, ha ott valami nagyobb cél érdekében, a jövőtökért is tevékenykednétek.

Így az egy hetet a haragossikló észlelésére szentelitek.

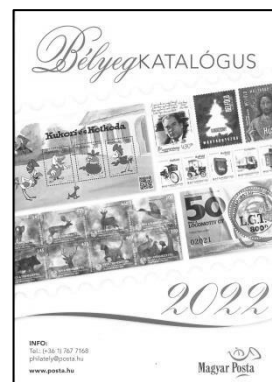
Figyelj!

Az írásbeli feladatlap **2 részből** áll, amelyek megoldására összesen **90 perc** áll a rendelkezésedre. Az időt te oszthatod be, de a két részre kb. egyenlő időt hagyd!

Munkád során az erre biztosított **számítógépet**, internetet csak az 1. feladatlap megoldásához használhatod, de kommunikációra nem. A **könyvtár** szabadpolcon lévő állománya végig a rendelkezésedre áll. Miután leadtad az 1. részt, a 2. feladatlaphoz már csak a könyvtár nyomtatott állományát használhatod.

Kérjük, hogy a feladatlapot **kék tollal** töltsd ki!

Sok sikert kívánunk!

A feladatlaphoz a következő mellékletek tartoznak:

- ISBN 978-963-437-706-1
- Bélyegkatalógus 2022

Támogatók:

Kulturális és Innovációs Minisztérium, Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő, Nemzeti Tehetség Program
Bookline, MATARKA, Filaposta
Országos Széchényi Könyvtár

1. HOVA MENJÜNK ÉSZLELNI?

A kaszpi haragossikló ritka, védett faj, nem él mindenhol. Nézd meg az Országos Kételtű- és Hullótérképezés Program oldalán, mit tudhatsz meg az élőhelyekről!

a) Melyik szervezet a program gazdája?

b) Magyarország mely településeinek közelében észlelték eddig a legtöbbet ebből a fajból? Írj kettőt!

Egyikőtök egy túraalkalmazás oldalán már talált is az egyik helyhez egy előre tervezett túrát *A Szársomlyó megmásítása* címmel.

c) Mi a túratervező oldal címe?

d) Ki írta a túraleírást?

Járj utána a túra jellemzőinek, hogy dönteni tudjatok, alkalmas-e a célotokhoz!

e) Milyen nehézségű a túra?

Az észlelések többsége a táblázatba kigyűjtött helyeken volt.

f) Ikszeld be, hogy melyik helyhez milyen a túraút viszonya!

Hely	Áthalad rajta	Mellette halad	Nem megy arra
Ördögszántás			
szoborpark			
Nagyharsányi-kristálybarlang			

g) Tanárotok vezetésével végigmehettek ezen a túrán? Miért?

h) Ha ezt a helyszínt és túrát választjátok, akkor melyik településen keressetek szállást?

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	

2. HOGYAN UTÁZZUNK ODA?

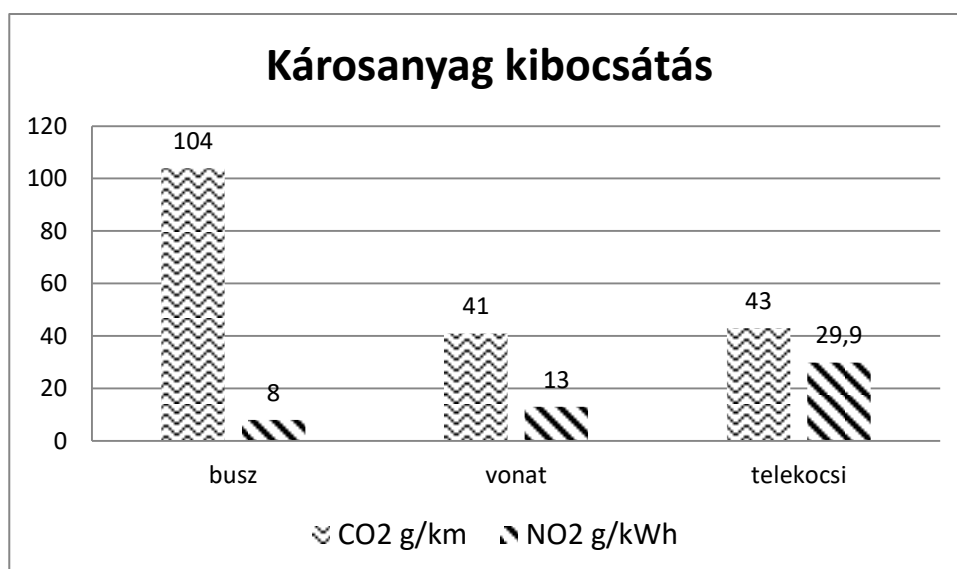
A tervek szerint Budapestról Pécsig kell átszállás nélkül eljutnotok, onnan a helyi szervezők megoldják. Természetesen fontos nektek a minél kisebb ökológiai lábnyom, ezért utánajártok az utazás környezeti hatásának.

a) Keress az interneten és töltsd ki a táblázatot a döntéshez szükséges adatokkal!

Az autóbusz és az autó is a Népliget autóbusz-pályaudvarról indul.

Az utolsó oszlop kitöltéséhez használd a lentebbi grafikont is!

Jármű	km	Ár egy diáknak	CO2 kibocsátás	
			kiszámítás módja	eredmény
autóbusz (menetrendszerinti)				
személygépkocsi (5 fő)		2570 Ft		
vonat				

b) Milyen forrásokat használtál?

Jármű	Oldal címe / szolgáltatás neve
autóbusz	
személygépkocsi	
vonat	

c) Melyik közlekedési formát célszerű választani a fenntarthatóságot figyelembe véve? Indokold a válaszodat az összegyűjtött adatokkal!

14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	
31.	

3. KELL EGY SZAKÉRTŐ VENDÉG!

Az év hullője programban az *Eltűnő barcos siklónk* címmel mutatták be a 2024-es kiválasztottat. Milyen jó lenne a poszt íróját meghívni a táborba!

a) Hogy hívják a poszt szerzőjét?

b) Szeretnél többet megtudni róla. Melyik magyar könyvtári adatbázis alkalmas az itt megadottak közül az alábbi kérdések megválaszolásához?

MEK MOKKA MATARKA OSZK katalógus

Kérdés	Adatbázis neve
Milyen könyvei jelentek meg magyarul?	
Mely nagyobb magyar könyvtárakban érhetőek el a könyvei?	
Milyen cikkeket publikált a magyar folyóiratokban?	

c) Milyen más állatoktól írt még cikkeket? Adj meg kettőt, hogy tudjátok, miről érdemes még tőle kérdezni!

d) A poszt végén természetesen források is vannak. Az ott ajánlott könyvet például mely könyvtárban lehet megtalálni a nemzeti könyvtáron kívül? Adj meg egyet!

Felkérő levelet küldtök a poszt szerzőjének az egyik intézménybe/szervezethez, ahol dolgozik.

e) Címezd meg a borítékot!

Feladó:

Bod Péter Ált. Isk., Bp.
Ökosszakker

f) Egy könyvet is ajándékoznátok az előadónak a fenntartható fejlődésről. A fenntarthatóság miatt antikvár könyvet vennétek. Keress a Bookline oldalán! Add meg a könyv bibliográfiai azonosító adatait!

g) A regény, amit a feladatlaphoz kaptál jó lenne környezettudatos ajándéknak? Környezetvédelemmel minden eladható... Nézz utána a *Tudatos Vásárlók* termékcímke adatbázisában, hogy a könyv első oldalainak egyikén látható termékcímke vajon csak reklámfogás, vagy mire utal!

Termékcímke neve:

Jelentése:

A könyv ennek alapján szolgálja a fenntartható fejlődést? Miért?

32.	
33.	
34.	
35.	
36.	
37.	
38.	
39.	
40.	
41.	
42.	
43.	
44.	
45.	
46.	
47.	
48.	
49.	
50.	
51.	
52.	
53.	
54.	
55.	
56.	

Feladatlapodat add át a felügyelő tanárnak! Kérd el tőle a 2. részt!

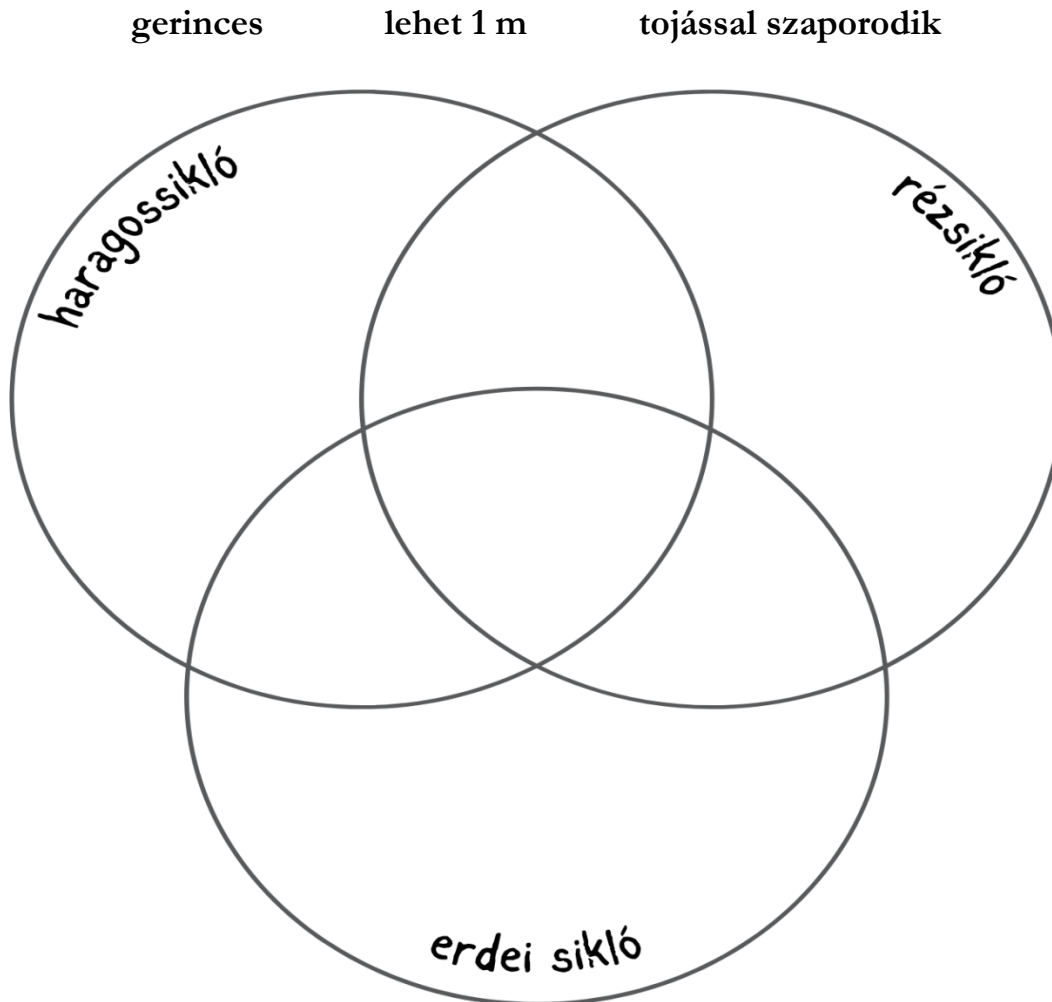
A versenyző tanuló kódszáma:

Ehhez a feladatlaphoz csak a könyvtár állománya áll rendelkezésedre.

4. MIRŐL FOGJUK FELISMERNI?

Az észlelés alapvető feltétele, hogy felismerjük az állatot. A programban pedig más hullóket is lehet rögzíteni.

a) Írd az alábbi jellemzőket a halmazábrába, és keress még 4 másik ismertetőjegyet, jellemzőt! Azokat is rögzítsd az ábrában!

b) Add meg az ehhez használt egyik forrásodat úgy, ahogyan azt egy irodalomjegyzékben kell!

c) Az állatok beazonosítása a terepen is szükséges. Add meg, hogy milyen típusú kézikönyvet érdemes ehhez magatokkal vinni!

57.	
58.	
59.	
60.	
61.	
62.	
63.	
64.	
65.	
66.	
67.	
68.	
69.	
70.	
71.	

5. FONTOSAK IS?

A tudatlanság is veszélyeztető tényező. Gyűjts érveket a kételtűek és hüllők védelme mellett az alábbi szövegből!

A hüllők szerepéről röviden

A fenntarthatóság fontos eleme, hogy a lehetőségeinkhez mérten megőrizzük a biodiverzitást (biológiai sokszínűséget). A kételtűeknek és a hüllőknek hatalmas ökológiai szerepük van a táplálékláncban betöltött helyük miatt, gyakorlatilag ők azok a ragadozók, melyek a növényvilág által ellátott elsődleges fogyasztókat, főleg a rovarokat és rágcsálókat fogyasztják, és jelentős biomasszát alkotnak. Számos vonuló madár számára a legfontosabb táplálékforrást jelentik. Egyes mezőgazdasági kultúrákban (pl. zöldség-kertészetben) a biológiai védekezés fontos tagjaiként is számíthatunk rájuk. Ennek ellenére egyre több kételtű- és hüllőfaj kerül a védett fajok listájára, nem egyet a közvetlen kipusztulás fenyeget. Magyarországon ezek az állatok az emberre nézve ártalmatlanok, a keresztes vipera kivételével, nem jelentenek semmilyen veszélyt.

Felhasznált irodalom:

Juhász Lajos: *Hazánk kételtűi és hüllői*. Budapest, Mezőgazda Kiadó, 2009, 88 p.

Kucska Krisztián - Babocsay Gergely: *A hüllők védelmében*. Budapest, Magyar Természettudományi Múzeum, é.n., URL: http://www.nhmus.hu/hu/tudd/kutatasainkrol/babocsay_gergely_interju
Utolsó letöltés: 2024.02.11.

a) Húzz alá a fenntartható fejlődéssel kapcsolatban 4 olyan kulcsszót a szövegben, ami egy másokat meggyőző vitában fontos érv, szempont lehet!

b) Az ajándékba kapott könyv javasolt oldalai (10., 48-50., 54. o.) alapján készíts egy legalább 3 szintes táplálékláncot vagy táplálékpiramist!

72.	
73.	
74.	
75.	
76.	
77.	
78.	
79.	
80.	
81.	
82.	

6. SZERESSÜK IS!

Ahogy nézegetitek a leírásokat, képeket, kiderül, hogy van, aki nem lelkesedik a kételtűekért és a hüllőkért. Győzzük meg őket, mert az ezeket az állatokat veszélyeztető egyik tényező az emberi ellenszenv!

Egy kedves ismerősön keresztül mindig könnyebb megkedvelni egy csoportot. Trevor, a béka például vicces, kedves szereplő a *Harry Potter*-ben.

A feladatlaphoz kapott regényt különösen ajánlja könyvtárostanárod az ökotáboros programotokhoz.

a) Vajon miért ezt ajánlja? Indokold a regény tartalmával! Két indok elegendő lesz.

b) A könyv mely része segített gyorsan válaszolni a kérdésre?

c) Hogy hívják a regényben szereplő kételtűeket, hüllőket? Segítenek a könyv illusztrációi! Nevezz meg hármat!

Faj	Név

Már a könyv címe is vicces, ami segíthet az idegenkedés oldásában.

d) Érdekes lenne utánanézni, hogy az eredeti is így hangzik-e. Mi az eredeti cím?

e) A könyv mely részén találtad meg?

f) Milyen típusú kézikönyv segítene a fordítás ellenőrzésében?

83.	
84.	
85.	
86.	
87.	
88.	
89.	
90.	
91.	
92.	
93.	
94.	
95.	

7. NÉPSZERŰSÍTSD!

A fenntarthatóság az élet minden területén jelen kell, legyen. Ennek jegyében az ökotáborban egy népszerűsítő kampányban is gondolkodtok. A bélyegszakkörben Erzsébet néni lelkesedését látva támad egy ötletetek. Megkeresitek majd a postát, hogy indítson egy „újrahasznosító gyűjtői programot”, egy rendhagyó bélyegsorozatot, melyben nem új bélyegeket gyártanak, hanem a meglévőkből javasolnak fenntartható fejlődésre fókuszáló sort.

(Forrás: ENSZ Bécsi Információs Szolgálat, unis.univienne.org)

a) Nézd meg az ENSZ által 2015-ben elfogadott fenntartható fejlődési célokat, majd válassz hozzájuk az ajándékba kapott bélyegkatalógusból két bélyeget!

Cikkszám	Terméknév (magyarul)	Katalógus oldalszám	ENSZ cél(ok) sorszáma

b) Írj indoklást is! Miért azt választottad ahhoz a cél(ok)hoz?

96.	
97.	
98.	
99.	
100.	
101.	
102.	
103.	
104.	
105.	
106.	
107.	

Örülünk, hogy részt vettél ebben a munkában!
Feladatlapodat add át a felügyelő tanárnak!

A mellékleteket nem kell visszaadni, azokat megtarthatod.